

Asia: VN/16881/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

Edustan

Klikkaa ja lisää otsikko valintakysymykselle

yliopistollista sairaalaa ylläpitävä hyvinvointialue tai HUS

Miten esitys vastaa hallitusohjelman tavoitteisiin

1) Tukeeko esitys tavoitteita vahvistaa psykoterapiapalveluiden saavutettavuutta uudistamalla psykoterapeuttikoulutusta kaksiportaiseksi ja säätämällä ensimmäisen portaan koulutus maksuttomaksi.

Ei, miksi? [Tavoitteet psykoterapiapalveluiden saavutettavuuden lisäämisestä ja ensimmäisen portaan säätämisestä maksuttomaksi ovat kannatettavia. Esityksen toteutuminen ei kuitenkaan laajentaisi varsinaisen psykoterapian saatavuutta, koska ensimmäisen portaan koulutus kohdistuisi esitetyn muotoisena psykoterapeuttisiin valmiuksiin ja menetelmäosaamiseen eikä antaisi psykoterapeutin pätevyyttä, vaan suppeamman erikoispätevyyden. Esitys ei tällaisenaan muodostaisi vielä psykoterapeuttikoulutuksesta kaksiportaista. Koulutuksen maksuttomuus, sen sisällyttäminen monialaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tutkinto- ja pätevyyskoulutuksiin ja suuntaaminen eri ammattiryhmille on kannatettavaa ja tulisi vahvistamaan osaamista mielenterveyspalvelujen eri tasoilla.]

2) Tukeeko esitys mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantamista kehittämällä perustason mielenterveyspalveluja ja porrasteista hoitomallia?

Kyllä, miksi? [Esitys parantaisi moniammatillisesti valmiuksia mielenterveysongelmien kohtaamiseen matalalla kynnyksellä ja tuottaisi menetelmäosaamista erityisesti perustason mielenterveyspalveluihin.]

3) Tukeeko esitys lasten ja nuorten terapiatakuuta?

Kyllä, miksi? [Esitetty lakimuutos parantaisi erityisesti palvelujärjestelmän perustason valmiuksia vastata lievien ja keskivaikeiden häiriöiden hoidon tarpeisiin varhaisessa vaiheessa.]

Esityksen mukaan kaksipuolaisen psykoterapiakoulutuksen ensimmäisen tason sisältäisi yhtenäiset edellytykset tuottavan teoreettisen koulutuksen (30 op) lisäksi menetelmällisten opintojen kokonaisuuden (15 op), joka voisi sisältää koulutusta lyhytinterventioihin tai eri psykoterapiasuuntauksille ja -muodoille yhteisiin terapeuttiin taitoihin

Toteuttaako tällainen ensimmäisen tason koulutus kaksipuolaisen psykoterapiakoulutuksen tavoitetta?

Ei, miksi? [Esitys ei tällaisenaan vielä muuttaisi psykoterapeuttikoulutusta kaksipuolaiseksi. Toteutuakseen aito kaksipuolaisuus edellyttäisi sitä, että ensimmäiseltä portaalta jatkaminen psykoterapeutin pätevyyteen olisi sujuvaa. Olemassa olevan psykoterapeuttikoulutuksen jakaminen kahteen portaaseen edellyttäisi sitä, ensimmäinen porras toimisi sekä itsenäisenä koulutuskokonaisuutena että ensimmäisenä psykoterapeuttikoulutuksen osana, joka ei olisi päällekkäinen toisen portaan kanssa. Tämä on ongelmallista, koska psykoterapeuttikoulutus nykyisellään etenee prosessinomaisesti eikä erillisistä osioista koostuvana. Jotkin teemat ovat yhteisiä kaikille psykoterapiasuuntauksille, mutta osaksi koulutus lähtee suuntautumaan jo varhain teoreettisen viitekehysten, psykoterapian kohderyhmän ja kehitystason (lapset/nuoret/aikuiset) ja toteutustavan (perheterapia, yksilöterapia, ryhmäterapia) mukaisesti. Lasten menetelmäkoulutuksissa korostuvat vanhemmuuteen liittyvät teemat ja hoidon sijoittuminen perhe- ja laajemman systeemin kontekstiin. Joissakin menetelmissä työskennellään ensisijaisesti lapsesta huolta pitävien aikuisten kanssa. Lasten mielenterveytyksessä työskentelevien koulutettavien osalta olisi varmistettava kehityksellinen, perhesysteemin ja verkostotyöskentelyn perusosaaminen, jota tulisi riittävässä laajuudessa sisällyttää jo ensimmäisen portaan koulutukseen.]

Toteuttaako tällainen ensimmäisen tason koulutus palvelujärjestelmän tarpeiden mukaista koulutusta?

Kyllä, miksi? [On tärkeää vahvistaa hoidollista osaamista perustason palveluissa myös kaikkein nuorimpien ikäryhmien osalta. Tässä korostuvat perhesysteemi, vanhemmuustaitojen ohjaus ja ylisukupolvisuuden mekanismien ymmärtäminen.]

Palvelujärjestelmien tarvitsemien lyhytinterventioiden vuosittaiseksi koulutustarpeeksi on arvioitu noin 2 000 - 4 000 koulutettavaa vuodessa. Millaisessa yliopistojen ja hyvinvointialueiden työnjaossa ja yhteistyössä lyhytinterventioiden koulutus tulisi toteuttaa, jotta se toteutuisi määrällisesti ja laadullisesti riittävänä? Mahdollistaako esitys tarkoituksenmukaisen työnjaon ja yhteistyön?

Ottaen huomioon vuosittain valmistuvien sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten ja psykoterapeuttien määrät, koulutettavien vuosittainen määrä vaikuttaa huomattavan suurelta. Mikäli tämä määrä on realistinen, erityisesti alkuvaiheessa tarvitaan merkittävää resursointia kouluttajien koulutukseen ja koulutusten suunnitteluun sekä riittävän pitkä siirtymäaika koulutusten käynnistämiseen.

Toisaalta koulutustarvetta arvioitaessa on huomattava, että menetelmäkoulutuksia on järjestetty eri hankkeisiin liittyen Suomessa jo vuosien ajan. Sosiaali- ja terveydenhuollossa työskentelee siis jo tällä hetkellä kokeneita ja koulutettuja ammattilaisia, joille ei ole tarpeen järjestää heidän jo olemassa olevan osaamisensa kanssa päällekkäistä koulutusta.

Rahoituksesta

Toteuttaako esitetty rahoitusmalli esityksen mukaisen koulutuskokonaisuuden toteuttamista?

Ei, miksi? [Lakisääteisen rahoituksen osoittaminen erikoispätevyyteen johtavalle koulutukselle on erittäin kannatettava tavoite. Kaksikanavainen rahoitusmalli lienee hallinnollisesti raskas ja siten itsessään lisäkustannuksia tuottava. Koulutuksen toteuttaminen yliopistojen ja hyvinvointialueiden yhteistyönä on joka tapauksessa edellytys järkevälle toteutukselle, jossa voidaan huomioida sekä laadukas, tutkimustietoon pohjautuva koulutus että palvelujärjestelmien mahdollisuudet asiakas- ja potilastyön käytännön toteutukseen, työn äärellä tapahtuvaan ohjaukseen ja koordinointiin. Lasten hoidossa käytetyt määrämittaiset hoitomenetelmät sisältyvät kunkin lapsen kohdalla laajempaan hoitokokonaisuuteen, jossa on otettava huomioon perhesysteemi ja yhteistyö hoitoa toteuttavan moniammatillisen työryhmän kanssa. Lasten kokonaishoidon vastuu on määritettävä hyvinvointialueen työntekijöille myös silloin, kun määrämittaista hoitoa toteuttaa ensimmäisen portaan koulutuksessa oleva henkilö.]

Muuta huomioita esitettyyn rahoituksen myöntämiseen ja maksamiseen liittyen?

Koulutettavien arvioitu määrä on varsin suuri. Tutkintoihin ja pätevyysiin suuntaavat koulutukset ovat pitkäkestoisempia kuin lakiesityksessä kaavailtu ensimmäisen portaan koulutus. Sikäli kun ensimmäisen portaan koulutus sisältyisi esim. psykiatrian alojen erikoislääkärin koulutukseen, olisi rahoituksen tärkeää olla pitkällä tähtäimellä ennustettavissa olevaa jo silloin kun koulutettavat aloittavat erikoistumiskoulutuksensa. Hallinnollisten toimien lisääminen kouluttaville tahoille kuhunkin budjettikauteen liittyen lisää koulutuksen kustannuksia.

Sosiaalihuollon ja terveydenhuollon ammattihenkilön erikoispätevyys

Huomioita ehdotettuun erikoispätevyyteen ja sen rekisteröimiseen liittyen?

On erittäin kannatettavaa, että esitetyn kaltainen erikoispätevyys sisältyisi lastenpsykiatrian erikoislääkärin koulutukseen. Kokonaisuuden toteuttaminen erikoislääkärikoulutuksen osana edellyttää sitä, että nykyisiä osaamistavoitteita psykososiaalisten hoitojen osalta laajennettaisiin erikoispätevyyden edellyttämällä tavalla ja koulutettaviin menetelmiin järjestettäisiin systemaattisesti koulutusta, riittävästi koulutettavien ja heidän kouluttajiensa työaikaa ja menetelmäkohtainen työnohjaus. Erikoislääkärikoulutukseen tämän myötä tarvittaisiin psykoterapeuttikouluttajaresurssia nykyistä enemmän. Tämä on toteutettavissa edellyttäen, että toteutukselle varataan riittävä resursointi pitkäjänteisesti ja suunnitelmallisesti.

Kannatettavaa on myös, että lapsiperheiden kanssa työskenteleville ammattilaisille olisi monialaisesti saatavilla perhesysteemistä ja kehityksellistä ymmärrystä sekä lasten ja perheiden kohtaamisen ja haastattelun taitoja lisäävä koulutuskokonaisuus.

Erikoispätevyyden rekisteröinti ja valvonta kuitenkin tuottaisi monenlaista ratkaistavaa ongelmaa, kuten LVV:n tähän esitykseen antamasta lausunnosta ilmenee.

Psykoterapeuttikoulutuksen kaksiportaisuutta ei nyt esitetty lakiluonnos vielä takaa, vaan näyttäisi tässä vaiheessa muodostavan psykoterapeuttikoulutuksesta erillisen mutta mahdollisesti varsinaiseen psykoterapeuttikoulutukseen valmistavan kokonaisuuden. Tällainen kokonaisuus voisi luoda nykyistä enemmän tasavertaisuutta eri aloilta psykoterapeuttikoulutukseen hakeutuvien koulutettavien hakukelpoisuuteen.

Muuta huomiotavaa esitykseen liittyen?

Huomiot

-

Puustjärvi Anita

Pohjois-Savon hyvinvointialue - lastenpsykiatrian yksikkö (Lääkinnälliset palvelut, lasten ja nuorten keskus)